

Bruxelles, 26 mai 2020
(OR. en)

8208/20

CULT 26
SUSTDEV 54
PROCIV 30

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă:	Secretariatul General al Consiliului
Destinatar:	Delegațiile
Nr. doc. ant.:	7680/20
Subiect:	Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural, adoptate de Consiliu prin procedură scrisă la 25 mai 2020, în conformitate cu articolul 12 alineatul (1) primul paragraf din Regulamentul de procedură al Consiliului și cu articolul 1 din Decizia (UE) 2020/556 a Consiliului.

Concluziile Consiliului vor fi transmise spre publicare în *Jurnalul Oficial al UE*, conform deciziei Comitetului Reprezentanților Permanenți din 14 mai 2020.

Concluziile Consiliului privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

ȚINÂND SEAMA DE:

1. Contextul politic, astfel cum este prezentat în anexă;

REAMINTIND CĂ:

2. Patrimoniul cultural în întreaga sa varietate (fie el material - cuprinzând situri și peisaje, artefacte și monumente - fie imaterial, cuprinzând cunoștințe, competențe și practici, tradiții orale și arte ale spectacolului) reprezintă o sursă importantă de identitate, inovare și creativitate pentru indivizi și societate și, pe lângă valoarea sa intrinsecă inestimabilă pentru dezvoltarea și bunăstarea societății europene, contribuie semnificativ la creșterea economică, incluziunea socială și dezvoltarea durabilă;
3. Atât în urmărirea îndeplinirii obiectivelor de dezvoltare durabilă, cât și în elaborarea agendelor de dezvoltare la nivel național, ar trebui să se țină seama de importanța patrimoniului cultural, evidențiată în Noua agendă strategică a UE 2019-2024 și reflectată drept prioritate în Planul de lucru în domeniul culturii 2019-2022 și în Noua agendă europeană pentru cultură;
4. Patrimoniul cultural poate fi pus în pericol în mai multe moduri, fie ca urmare a unei activități umane neintenționate sau deliberate, a unui pericol natural, a unui eveniment izolat sau recurent, fie ca urmare a degradării lente, a depopulării sau a unui dezastru brusc;

5. Realizările Anului European al Patrimoniului Cultural 2018 ar trebui utilizate drept bază pentru o acțiune pozitivă privind identificarea și gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural;
6. Protejarea patrimoniului cultural împotriva unor amenințări diverse reprezintă obiectivul unui set specific de acțiuni din cadrul celui de al treilea pilon al Cadrului de acțiune european pentru patrimoniul cultural, și anume „Patrimoniul cultural pentru o Europă rezilientă”.

RECUNOSCÂND:

7. Instrumentele, standardele și principiile normative pentru conservare și restaurare recunoscute la nivel internațional, precum și contribuțiile unor organizații internaționale (precum UNESCO și Consiliul Europei) și ale unor organizații guvernamentale, interguvernamentale (precum ICCROM), neguvernamentale și profesionale (precum ICOMOS și ICOM) la conservarea patrimoniului cultural;
8. Caracterul urgent al încurajării cooperării la toate nivelurile relevante și cu partenerii relevanți pentru a recunoaște factorii de risc și, prin urmare, importanța creării și punerii în aplicare a unor planuri de gestionare a riscurilor în domeniul patrimoniului cultural;
9. Faptul că instituirea unor măsuri pe termen lung prin punerea în aplicare a unor planuri de gestionare a riscurilor în paralel cu politicile, măsurile de protecție și bunele practici planificate este esențială pentru o prevenire și o atenuare eficientă a daunelor într-o abordare axată pe oameni față de salvagardarea patrimoniului cultural.

RECUNOSCÂND CĂ:

10. Schimbările climatice reprezintă un fenomen global și o provocare colosală care are o influență majoră asupra patrimoniului cultural și natural și că este necesar, pe cât posibil, să se ia măsuri pentru a preveni și a atenua impacturile negative, a se adapta la acestea și, în cazurile în care este posibil, a le inversa ;
11. În aceste timpuri în care există o incertitudine crescândă la nivel internațional, inclusiv un număr tot mai mare de situații de urgență și dezastre, salvagardarea și gestionarea durabilă a patrimoniului cultural este o sursă importantă de reziliență a societății și un atu pentru acțiunile în domeniul climei, iar în această privință, UE și statele sale membre pot juca un rol important ca actor mondial în gestionarea riscurilor aferente patrimoniului cultural;
12. Crize precum pandemia de COVID-19 au un impact economic și social esențial asupra sectorului cultural și a celui creativ. Pierderea critică de venituri, perturbarea schimbului de cunoștințe, oprirea lucrărilor de întreținere și restaurare, restricționarea accesului și a participării, printre altele, necesită un accent mai puternic pe durabilitate și reziliență, ca element esențial al gestionării patrimoniului cultural;
13. Amenajarea spațială, construirea de clădiri și amenajarea teritoriului, atât în orașe, cât și în zonele rurale, necesită angajamentul deplin al părților implicate, astfel încât patrimoniul cultural să fie văzut ca un avantaj și să nu fie amenințat sau neglijat;
14. Includerea gestionării riscurilor în cadrul educației, atât în formarea profesională, cât și ca parte a învățării pe tot parcursul vieții, este esențială pentru a asigura că comunitățile sunt informate în legătură cu riscurile posibile și că se implică mai mult în măsurile de salvagardare și de conservare;
15. Cercetarea joacă un rol important în înțelegerea naturii și a impactului amenințărilor, cum ar fi schimbările climatice, precum și în dezvoltarea de metodologii inovatoare și eficiente pentru gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural.

**INVITĂ STATELE MEMBRE, ÎN LIMITA DOMENIILOR LOR DE COMPETENȚĂ ȘI
CU RESPECTAREA DEPLINĂ A PRINCIPIULUI SUBSIDIARITĂȚII:**

16. Să identifice instrumente și abordări inovatoare disponibile la nivelul UE în scopul identificării, al prevenirii și al atenuării riscurilor, precum și al pregătirii în vederea acestora și să le utilizeze activ pentru a contribui la procesul de conservare durabilă, monitorizare și evaluare mai facilă a riscurilor;
17. Să facă schimb de informații cu privire la rețelele existente de experți în materie de patrimoniu, la nivel național și la alte niveluri, pentru a promova identificarea, protejarea, conservarea și/sau restaurarea patrimoniului cultural al Europei;
18. Să elaboreze, după caz, mecanisme comune pentru gestionarea riscurilor, să promoveze cooperarea la toate nivelurile și să consolideze, între toate nivelurile de luare a deciziilor și de gestionare a patrimoniului, adoptarea unor abordări colaborative bazate pe principiile guvernantei participative și responsabilității comune;
19. Să recunoască și să integreze patrimoniul cultural în politicile și planurile de gestionare privind riscul de dezastre de la nivel local, regional, național și de la nivelul UE și să instituie, după caz, o cooperare transsectorială pentru a asigura gestionarea adecvată a riscurilor în domeniul patrimoniului cultural, ținând seama de dispozițiile relevante definite în Decizia nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii;
20. Să acorde o atenție deosebită protecției patrimoniului cultural din zonele mai puțin populate, în perspectiva punerii la dispoziție a unor măsuri relevante de atenuare a riscurilor la nivel local și regional;
21. Să consolideze rolul înregistrării și documentării, atât în ceea ce privește conservarea conținutului nedigital, digitalizat și de proveniență digitală, pentru care interoperabilitatea, compatibilitatea, accesibilitatea și durabilitatea sunt principii care trebuie luate în considerare;

22. Să încurajeze activitățile prin care să fie sprijinită întreținerea periodică a patrimoniului cultural construit și mobil, precum și planificarea peisajelor și utilizarea unor metode, tehnici și materiale adecvate și de foarte bună calitate în procesul de conservare, astfel încât să promoveze durabilitatea;
23. Să promoveze salvagardarea și transferul de competențe și meșteșuguri tradiționale și să elaboreze, după caz, activități de formare specifice pentru a aborda gestionarea riscurilor în toate etapele dezvoltării profesionale a experților în patrimoniu și a altor profesii relevante;
24. Să asigure o mai bună sensibilizare cu privire la tehnologia digitală emergentă - în special progresele din domeniul tehnologiilor 3D - care oferă o bază pentru cercetarea, documentarea și interpretarea inovatoare a patrimoniului cultural, precum și pentru aplicarea unor metode de salvagardare adecvate și să utilizeze tehnologiile respective;
25. Să utilizeze, după caz, datele disponibile furnizate de programele de satelit, cum ar fi Copernicus, alături de alte surse, pentru a monitoriza patrimoniul cultural; în acest sens, se pot utiliza produsele obținute din tehnologiile de observare a Pământului, cum ar fi hărțile de evaluare a riscurilor și indicatorii privind schimbările climatice;
26. Să sporească rolul semnificativ în gestionarea riscurilor jucat de autorități, instituții culturale precum muzeele, arhivele, bibliotecile, galeriile, depozitele și proprietarii de bunuri culturale, precum și de cetățeni și societatea civilă și să sublinieze necesitatea unei cooperări strânse între aceștia.

INVITĂ STATELE MEMBRE ȘI COMISIA:

27. Să sporească gradul de sensibilizare cu privire la resursele financiare și logistice existente pentru chestiunile legate de salvagardarea patrimoniului aflat în pericol și să mobilizeze resursele respective;

28. Să asigure mai multe oportunități de sensibilizare, mobilitate și schimb de experiență între părțile interesate relevante pentru a îmbunătăți schimbul de bune practici, în special în ceea ce privește recuperarea în caz de dezastru, și a comunica ultimele progrese în domeniul gestionării riscurilor, precum și pentru a sprijini consolidarea capacităților și transferul de cunoștințe;
29. Să încurajeze tinerii europeni să participe la diverse activități din domeniul patrimoniului cultural, inclusiv cele care sporesc importanța acordată salvagărdării patrimoniului;
30. Să contribuie, după caz, la subiectele legate de gestionarea riscurilor în cadrul grupului de experți al Comisiei privind patrimoniul cultural, în special în ceea ce privește metodele de identificare, prevenire și reducere a pierderilor, precum și analiza și stabilirea priorităților în cadrul acțiunilor de monitorizare a riscurilor;
31. Să asigure o comunicare pozitivă cu publicul cu privire la valoarea patrimoniului cultural, promovând comportamentul responsabil și participarea la activități de salvagărdare.

INVITĂ COMISIA:

32. Să ia în considerare elaborarea unui manual al UE privind gestionarea riscurilor în domeniul patrimoniului cultural, care s-ar putea baza pe: (a) rezultatele proiectelor enumerate în cadrul clusterului de acțiuni nr. 9 intitulat „Protejarea patrimoniului cultural împotriva dezastrelor naturale și împotriva schimbărilor climatice” al Cadrului de acțiune european pentru patrimoniul cultural, (b) analiza situațiilor rezumative naționale privind gestionarea riscurilor de dezastru, care urmează să fie prezentate Comisiei până la 31 decembrie 2020, în conformitate cu Liniile directoare pentru raportarea privind managementul riscurilor de dezastru în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (d) din Decizia nr. 1313/2013/UE privind un mecanism de protecție civilă al Uniunii și (c) elementele relevante din planurile sau strategiile naționale privind adaptarea la schimbările climatice. Eforturile depuse în legătură cu crearea unei rețele de centre de competență pe întreg teritoriul UE în scopul salvagărdării cunoștințelor referitoare la patrimoniul cultural aflat în pericol prin intermediul digitalizării la scară largă, anunțate în Noua agendă europeană pentru cultură, ar putea fi, de asemenea, utilizate în acest context;

33. Să continue dialogul și cooperarea în curs cu rețelele care au dobândit o experiență valoroasă în materie de gestionare a riscurilor în domeniul patrimoniului cultural;
 34. Să caute sinergii cu organizațiile internaționale (guvernamentale, interguvernamentale și neguvernamentale) relevante pentru a conserva și proteja în mod durabil patrimoniul cultural pentru generațiile prezente și viitoare.
-

Documente de politică relevante

Consiliul European

- Concluziile Consiliului European din 14 decembrie 2017, (EUCO 19/1/17 REV 1)
- *O nouă agendă strategică 2019-2024* (adoptată de Consiliul European la 20 iunie 2019)

Declarații ministeriale

- *Declarația de la Davos - Către o cultură a arhitecturii (Baukultur) de foarte bună calitate pentru Europa*, 20-22 ianuarie 2018
- *Declarația de cooperare privind promovarea digitalizării patrimoniului cultural*, Bruxelles, Ziua Digitală 2019, 8 aprilie 2019
- *Declarația de la București a miniștrilor culturii și a reprezentanților acestora privind rolul culturii în construirea viitorului Europei*, 16 aprilie 2019
- *Declarația adoptată în cadrul reuniunii informale a miniștrilor culturii și ai afacerilor europene din statele membre ale Uniunii Europene*, Paris, 3 mai 2019

Consiliul

Concluzii

- *Concluziile Consiliului privind arhitectura: contribuția culturii la dezvoltarea durabilă* (JO C 319, 13.12.2008, p. 13)

- *Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind cultura drept catalizator pentru creativitate și inovare (8749/1/09 REV 1)*
- *Concluziile Consiliului privind contribuția culturii la dezvoltarea regională și locală (JO C 135, 26.5.2010, p. 15)*
- *Concluziile Consiliului privind patrimoniul cultural ca resursă strategică pentru o Europă durabilă (JO C 183, 14.6.2014, p. 36)*
- *Concluziile Consiliului privind guvernarea participativă a patrimoniului cultural (JO C 463, 23.12.2014, p. 1)*
- *Concluziile Consiliului privind promovarea accesului la cultură prin mijloace digitale, cu accent pe atragerea unui public mai larg (JO C 425, 12.12.2017, p. 4)*
- *Concluziile Consiliului privind necesitatea de a scoate în evidență patrimoniul cultural în toate politicile din UE (JO C 196, 8.6.2018, p. 20)*
- *Concluziile Consiliului cu privire la Planul de lucru în domeniul culturii pentru perioada 2019-2022 (JO C 460, 21.12.2018, p. 12)*
- *Concluziile Consiliului privind tinerele generații creative (JO C 189, 5.6.2019, p. 34)*
- *Concluziile Consiliului privind o abordare strategică a UE în ceea ce privește relațiile culturale internaționale și un cadru de acțiune (JO C 192, 7.6.2019, p. 6)*

Rezoluții

- *Rezoluția miniștrilor cu responsabilități în domeniul culturii, reuniți în cadrul Consiliului din 13 noiembrie 1986 privind protejarea patrimoniului arhitectural european (JO C 320, 13.12.1986, p. 1)*
- *Rezoluția Consiliului Uniunii Europene și a reprezentanților guvernelor statelor membre, reuniți în cadrul Consiliului, privind dimensiunea culturală a dezvoltării durabile (JO C 410, 6.12.2019, p. 1)*

Comisia

Comunicări

- *Spre o abordare integrată a patrimoniului cultural european [COM(2014) 477 final]*
- *Consolidarea identității europene prin educație și cultură. Contribuția Comisiei Europene la reuniunea liderilor de la Göteborg, 17 noiembrie 2017 [COM(2017) 673 final]*
- *O nouă agendă europeană pentru cultură [COM(2018) 267 final]*
- *Pactul verde european [COM(2019) 640 final]*

Comunicări comune ale Comisiei Europene/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate

- *Către o strategie a UE pentru relațiile culturale internaționale [JOIN(2016) 29 final]*

Notificări

- *Linii directoare pentru raportarea privind managementul riscurilor de dezastre*, articolul 6 alineatul (1) litera (d) din Decizia nr. 1313/2013/UE (JO C 428, 20.12.2019, p. 8)

Documente de lucru ale serviciilor Comisiei

- *Cadrul de acțiune european pentru patrimoniul cultural* [SWD (2018) 491 final]

Rapoarte

- *Raport al Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind implementarea, rezultatele și evaluarea generală a Anului European al Patrimoniului Cultural 2018* [COM (2019) 548 final]

Studii

- *Salvgardarea patrimoniului cultural împotriva dezastrelor naturale și a celor provocate de om. O analiză comparativă a gestionării riscurilor în UE - studiu* (aprilie 2018)

Organizația Națiunilor Unite

- Cadrul de acțiune de la Hyogo 2005-2015: consolidarea rezilienței națiunilor și a comunităților în fața dezastrelor
- Cadrul de la Sendai pentru reducerea riscurilor de dezastre în perioada 2015-2030

UNESCO:

- *Convenția pentru protecția bunurilor culturale în caz de conflict armat* (Convenția de la Haga, 1954)
- *Convenția privind protecția patrimoniului mondial, cultural și natural* (1972)
- *Convenția asupra protecției patrimoniului cultural subacvatic* (2001)
- *Carta privind conservarea patrimoniului digital* (2003)
- *Convenția pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial* (2003)
- *Strategia pentru reducerea riscurilor în cadrul siturilor aparținând patrimoniului mondial* (versiunea revizuită, 2007)
- *Gestionarea riscurilor de dezastre pentru patrimoniul mondial* (manual, iunie 2010)
- *Declarația de la Budapesta privind patrimoniul mondial* (adoptată de Comitetul patrimoniului mondial în iunie 2002)

Consiliul Europei

- *Convenția-cadru privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate* (Convenția de la Faro, 2005)
- *Recomandarea CM/Rec (2017) 1 adresată statelor membre cu privire la „Strategia privind patrimoniul cultural european pentru secolul XXI”* (2017)
- *Convenția privind infracțiunile asupra bunurilor culturale* (2017)
- *Acordul european și mediteraneean privind riscurile majore* (EUR-OPA)

Alte studii

- Primul ajutor pentru patrimoniul cultural în perioade de criză (ICCROM și Fondul prințului Claus pentru cultură și dezvoltare, 2018)
 - Principiile europene de calitate pentru intervenții finanțate din fonduri UE cu potențial impact asupra patrimoniului cultural (ICOMOS, 2019)
 - Raportul din 2020 privind riscurile globale (Forumul Economic Mondial)
-